

מבוא

א. כללי

ב. ממצאים עיקריים

ג. הגדרות והסברים

ד. מקורות

א. כללי

הפרסום כולל נתונים פיזיים וכספיים.

הנתונים בפרסום מוצגים על פי הגדרת הרשות בסוף שנת 2004. בחלקו הראשון של הפרסום מוצגים נתונים עיקריים, מסכמים והשוואתיים לכל הרשויות, באמצעות לוחות, מפות ותרשימים.

בחלקו השני של הפרסום מוצגים נתונים ברמת הרשות המקומית, המאפשרים לבנות את פרופיל הרשות. חלק זה של הפרסום נפתח בנתונים מסכמים לפי מעמד מוניציפלי: כלל ארצי, עיריות, מועצות מקומיות ומועצות אזוריות. וממשיך בנתונים לכל אחת מהרשויות.

ב. ממצאים עיקריים

בשנת 2004 היו בישראל 253 רשויות מקומיות (למעט שתי מועצות מקומיות תעשייתיות: רמת חובב ומגדל תפן), מהן 71 עיריות, 127 מועצות מקומיות ו-55 מועצות אזוריות. האוכלוסייה הממוצעת בשנה זו מנתה 6,869.5 אלף תושבים. כ-75 אחוז מהם התגוררו בתחומי העיריות, כ-16 אחוז במועצות מקומיות, וכ-9 אחוזים במועצות אזוריות. חלקה של האוכלוסייה המתגוררת בתחומי העיריות הלך וגדל מ-59 אחוז (ב-20 עיריות) בשנת 1951, ל-67 אחוז (ב-29 עיריות) בשנת 1970, וכאמור, ל-75 אחוז (ב-71 עיריות) בשנת 2004.

כל הנתונים בפרסום מתייחסים לסוף שנת 2004 אלא אם כן צוין אחרת.

דמוגרפיה

אחוז גידול האוכלוסייה

רשויות מקומיות עם שיעורי גידול קיצוניים (חיוביים ושליילים), 2004

גידול שלילי			גידול חיובי		
אחוז גידול לעומת 2003	אוכלוסייה באלפים 2004	רשות מקומית	אחוז גידול לעומת 2003	אוכלוסייה באלפים 2004	רשות מקומית
2.7	23.5	ערד	19.1	22.6	אלעד
1.4	10.6	גבעת זאב	12.7	27.4	מודיעין עילית
1.2	130.4	בת ים	8.6	61.9	בית שמש

* רשויות שבהן מעל 10,000 תושבים.

שיעור הגידול הכולל של האוכלוסייה בשנת 2004 (1.8 אחוזים) היה זהה לזה שבשנת 2003.

באלעד ובמודיעין עילית נרשם שיעור הגידול הגבוה ביותר בשנת 2004.

ריבוי טבעי

שיעור ריבוי טבעי לאלף תושבים, 2004

שיעור ריבוי טבעי	רשות מקומית	שיעור ריבוי טבעי	רשות מקומית
רשויות לא-יהודיות		רשויות יהודיות	
השיעורים הגבוהים ביותר		השיעורים הגבוהים ביותר	
49.3	לקיה	72.8	מודיעין עילית
49.0	תל שבע	72.3	אלעד
45.7	כסיפה	56.2	ביתר עילית
45.4	חורה	46.4	בית אל
השיעורים הנמוכים ביותר		השיעורים הנמוכים ביותר	
9.6	מזרעה	-11.7	אפעל
10.1	פסוטה	2.0	קריית ים
10.4	כפר כמא	2.4	נצרת עילית
13.4	מעיליא	2.9	חיפה

שיעור הריבוי הטבעי הכלל ארצי, 15.8 לאלף תושבים, ירד במקצת בהשוואה לשנת 2003 (15.9).

שיעור גבוה של ריבוי טבעי נמצא בעיקר ברשויות מקומיות יהודיות בעלות צביון חרדי וברשויות מקומיות לא-יהודיות.

מאזן הגירה פנימית

מאזן הגירה פנימית*, שיעור לאלף תושבים, 2004

תושבים	רשות מקומית	תושבים	רשות מקומית
השיעור השלילי הגבוה ביותר		השיעור החיובי הגבוה ביותר	
75.1	מצפה רמון	100.9	אלעד
52.7	אלקנה	88.7	לקיה
46.7	מועצה אזורית הגליל העליון	70.3	מועצה אזורית נחל שורק

* ברשויות שבהן מעל 2,000 תושבים.

בשנת 2004 עלה היקף ההגירה הפנימית ב-29.6 אחוזים ועמד על 260,049 נכנסים/יוצאים.

בשתי ערים, ירושלים וחיפה, נמשכה מגמת ההגירה השלילית שהחלה בשנת 2001. בשנת 2004 שיעור מאזן הגירה לאלף תושבים בירושלים היה -9.6 ובחיפה -8.2.

מבוטחים בקופות חולים

התפלגות מבוטחים בקופות חולים, 2004

קופת חולים				סך הכל	רשות מקומית
לאומית	מאוחדת	מכבי	כללית		
9.8	11.7	24.0	54.4	100.0	כלל ארצי
רשויות עם האחוה הגבוה ביותר של מבוטחים בקופת חולים כללית					
0.4	0.0	0.1	99.4	100.0	טובה-זנגרייה
0.5	0.2	0.2	99.1	100.0	כאבול
0.2	0.7	0.4	98.7	100.0	שבלי אום-אל גנם
רשויות עם האחוה הנמוך ביותר של מבוטחים בקופת חולים כללית					
2.4	47.2	39.9	10.6	100.0	קריית יערים
38.5	45.4	4.6	11.5	100.0	ביתר עילית
10.7	73.1	3.8	12.4	100.0	קריית ארבע

ברשויות הערביות קופת חולים כללית שומרת עדיין על חלקה היחסי הגבוה.

מקבלי דמי אבטלה

השיעורים הגבוהים ביותר של מקבלי דמי אבטלה לאלף תושבים נרשמו ברשויות אור עקיבא, מעלה אפרים, שלומי, שדרות, קריית גת, כרמיאל, בית שאן ועפולה (17.9-14.2).

מקבלי קצבאות ילדים

ילדים מקבלי קצבאות ילדים, 2004 – אחוז שינוי לעומת 2003

אחוז גידול	רשות מקומית	אחוז גידול	רשות מקומית
הגידול השלילי הגבוה ביותר		הגידול החיובי הגבוה ביותר	
5.7	ראש פינה	32.3	אלעד
5.5	מועצה אזורית מגילות ים המלח	26.2	בסמ"ה
4.5	בת ים	25.4	מעלה עירון

מקבלי קצבאות ילדים במשפחות עם 5 ילדים ויותר*, 2004

מקבלי קצבאות ילדים					
רשות מקומית	ילדים – סך הכל	אחוז ילדים במשפחות בנות 5 ילדים ויותר מסך כל הילדים	רשות מקומית	ילדים – סך הכל	אחוז ילדים במשפחות בנות 5 ילדים ויותר מסך כל הילדים
עיריות - האחוז הגבוה ביותר			מועצות מקומיות - האחוז הגבוה ביותר		
רהט	23,641	65.4	ערערה-בנגב	5,474	72.5
ביתר עילית	14,490	61.2	שגב-שלום	2,946	71.4
בני ברק	67,929	56.2	חורה	5,160	69.7
ירושלים	275,130	41.2	תל שבע	7,388	67.3
צפת	11,913	38.6	לקיה	3,168	66.5

* מיון לפי מקבלי קצבאות ילדים, אחוז ילדים במשפחות בנות 5 ילדים ויותר מסך כל הילדים.

בממוצע ארצי, אחוז הילדים במשפחות בנות 5 ילדים ויותר מסך כל הילדים עמד, בשנת 2004 על 21.7%.

אחוז גבוה נמצא ברשויות עם אוכלוסייה בעלת אופי דתי חרדי, ועם אוכלוסייה בדרוית.

מקבלי גמלת הבטחת הכנסה

שיעור מקבלי גמלת הבטחת הכנסה ירד ב-2004 והסתכם ב-70.7 נפש לאלף תושבים. הר אדר, כפר שמריהו, סביון, אפעל, כוכב יאיר, אלקנה, חבל אילות ושוהם נמנו עם הרשויות שבהן שיעור מקבלי גמלת הבטחת הכנסה לאלף תושבים הוא בין הנמוכים (0.0-1.5 בכל אחת מהן). ואילו לקיה, חורה, כסיפה, רהט ותל שבע נמנו עם הרשויות שבהן שיעור מקבלי גמלת הבטחת הכנסה לאלף תושבים הוא בין הגבוהים (277.4-359.4 בכל אחת מרשויות אלה).

צריכת מים למגורים

צריכת מים למגורים בעיריות ומועצות מקומיות, 2004

רשות מקומית	מ"ק לנפש	רשות מקומית	מ"ק לנפש
הצריכה הגבוהה ביותר		הצריכה הנמוכה ביותר	
סביון	412.7	ערערה בנגב	35.0
כפר שמריהו	275.6	זרזיר	34.7
ראש פינה	137.3	תל שבע	34.5
עומר	134.0	בועיינה-נוג'ידאת	29.4

הרשויות שבהן צריכת המים הגבוהה ביותר הן מועצות מקומיות בעלות רמה חברתית-כלכלית גבוהה.

הרשויות שבהן נמצאה הצריכה הנמוכה ביותר הן מועצות מקומיות לא-יהודיות.

צריכת המים למגורים לנפש ברשות המקומית שבה הצריכה הגבוהה ביותר, גדולה פי 14 מהצריכה לנפש ברשות המקומית שבה הצריכה הנמוכה ביותר.

חינוך

תלמידים בכיתות בחינוך היסודי והעל-יסודי - בשנת הלימודים תשס"ד (2003/2004) הפעילה מערכת החינוך היסודי והעל-יסודי 4,369 בתי ספר¹ ובהם כ-52 אלף כיתות. בכיתות אלו למדו כ-1,378.3 אלף תלמידים. ממוצע התלמידים הארצי לכיתה עמד על 27 תלמידים לכיתה, בדומה לשנת 2003.

צפיפות נמוכה של תלמידים לכיתה נמצאה במגדל, תמר, עמנואל, מועצה אזורית מגילות ים-המלח ויבנאל (בין 12 ל-17 תלמידים לכיתה בכל אחת מהן). לעומת זאת, **צפיפות גבוהה** נרשמה בריינה, כפר יאסיף, להבים, אלפי מנשה ושוהם (כ-34 תלמידים לכיתה בכל אחת מרשויות מקומיות אלו).

אחוז הזכאים לתעודת בגרות מסך כל תלמידי כיתות יב - האחוז הכלל ארצי ירד בשנת תשס"ד ל-55.1 אחוז בהשוואה לשנת תשס"ג (56.3 אחוז).

בשנת תשס"ד נרשם אחוז הזכאים **הגבוה** ביותר בשוהם (84.2), כוכב יאיר (82.7), כפר תבור (82.0), הר אדר וכפר שמריהו (79.4). אחוז הזכאים **הנמוך** ביותר נרשם בראמה (31.6), רהט (31.6) ושעב (33.0). **בערים הגדולות** עמד אחוז הזכאים על 66.1 בחיפה, 64.4 בתל אביב-יפו ו-64.2 בראשון לציון.

אחוז הזכאים לתעודת בגרות שעמדו בדרישות הסף של האוניברסיטאות מסך כל תלמידי כיתות יב - אחוז הזכאים הכלל ארצי הגיע בשנת תשס"ד ל-44.1 אחוז לעומת 45.4 אחוז בשנת תשס"ג.

בשנת תשס"ד נרשם האחוז הגבוה ביותר בהר אדר (79.4), כפר שמריהו (79.4) וכפר תבור (78.0). אחוז הזכאים הנמוך ביותר נרשם ביישובים עילוט (13.4), כעביה-טבאש-חגי'אג'רה (14.1) וזרזיר (14.5).

פסולת מוצקה ביתית, מסחרית וגזם²

פסולת ליום לאדם (קילוגרם לנפש) בשנת 2004 הייתה 1.6 ברמה הכלל ארצית. מבין העיריות נרשמו כמויות הפסולת הגבוהות ביותר בטבריה (3.2), אילת (3.0) ואור יהודה (3.0), והכמויות הנמוכות ביותר נרשמו בקריית ים (0.4), אריאל (0.5) וקריית מלאכי (0.8).

מבין המועצות המקומיות הכמויות הגבוהות ביותר נרשמו בסביון (5.5) ויסוד המעלה (5.0), והכמויות הנמוכות ביותר נרשמו בכסיפה (0.4) וערערה בנגב (0.4).

העיריות שבהן כמות הפסולת לתושב היא הגבוהה ביותר הן עיריות שבהן היחס בין האוכלוסייה השוהה בהן לאוכלוסייה המתגוררת בהן הוא גבוה, בשל היותן מרכז תירות (טבריה ואילת).

¹ ספירת בתי ספר לפי דרג חינוך (בית ספר שמתקיימים בו לימודים ביותר מדרג חינוך אחד, לדוגמה חטיבת ביניים ותיכון נספרים פעמיים).

² - הנתונים המוצגים מתייחסים רק לרשויות שאישרו את פרסומם.
- דירוג הנתונים בוצע רק עבור הרשויות שבהן התבצעה מדידה בפועל (197 רשויות).
- בחישוב הנתון הכלל ארצי ולפי מגזרים שונים (עיריות, מועצות מקומיות ומועצות אזוריות) נכללו גם נתונים זקופים לרשויות שלא התקבלו מהן נתוני מדידה בפועל.

מועצות אזוריות

במועצות אזוריות התגוררו בסוף שנת 2004 כ-597.3 אלף תושבים ב-985 יישובים. מעל 60.1 אחוז מהתושבים המתגוררים במועצות אזוריות נמצאים במושבים ובקיבוצים.

יישובים במועצות אזוריות, לפי צורת יישוב, 2004

התפלגות האוכלוסייה ב-%	מספר יישובים	צורת יישוב	סמל צורת יישוב
100.0	985	יישובים במועצות אזוריות – סך הכל	
37.0	408	מושבים (לרבות כפרים שיתופיים)	31
20.1	265	קיבוצים	33
12.9	119	יישובים קהילתיים	37
11.9	23	יישובים עירוניים, יהודיים	18
6.4	62	יישובים כפריים אחרים, יהודיים	35
4.6	30	יישובים כפריים אחרים, לא-יהודיים	45
3.0	43	מושבים שיתופיים	32
2.5	6	יישובים עירוניים, לא-יהודיים	28
1.7	28	יישובים מוסדיים, יהודיים	34
-	1	יישובים מוסדיים, לא-יהודיים	44

מועצות אזוריות, לפי יישובים עירוניים ואוכלוסייה, 2004

מועצה אזורית	יישוב עירוני	אוכלוסייה ביישוב	אחוז אוכלוסייה ביישוב מסך כל האוכלוסייה במועצה האזורית
	כוכב יעקב	4,389	12.3
	עלי	2,308	6.5
מטה בנימין	עפרה	2,264	6.4
	חשמונאים	2,235	6.3
	גבע בנימין	2,032	5.7
	כפר אדומים	2,006	5.6
חוף הכרמל	עתלית	4,438	20.8
	קיסריה	4,022	18.9
הגלבוע	מוקייבלה	2,985	12.9
	גן נר	2,599	11.2
בוסתן אל-מרג'י	סולם	2,349	35.4
	כפר מצר	2,186	33.0
זבולון	נופית	2,291	21.7
	אבטין	2,097	19.8
עמק חפר	בת חפר	5,081	16.1
עמק לוד	כפר חב"ד	4,538	41.9
שומרון	שערי תקווה	3,685	18.2
מטה יהודה	צור הדסה	3,623	10.8
גוש עציון	אלון שבות	3,229	28.3
שפיר	מרכז שפירא	2,910	33.1
דרום השרון	מתן	2,900	14.4
אפעל	רמת אפעל	2,762	67.5
חוף עזה	נווה דקלים	2,636	32.1
אל-בטוף	עוזייר	2,456	40.0
גזר	נוף איילון	2,377	12.2
מטה אשר	שייחי' דנון	2,234	13.2
חבל מודיעין	לפיד	2,228	13.2
לב השרון	נורדייה	2,104	12.0
הגליל התחתון	גבעת אבני	2,010	23.7

במועצות האזוריות קיימים 29 יישובים עירוניים. מאפייני היישובים העירוניים שונים מאלה של היישובים האחרים במועצה האזורית (לדוגמה: קיבוצים, מושבים, יישובים קהילתיים) ולכן הצרכים המוניציפליים שלהם שונים.

נתוני ביצוע תקציב של הרשויות המקומיות¹

אחוז הכנסות עצמיות מהתקציב הרגיל, 2004

אחוז	רשות מקומית	אחוז	רשות מקומית
	האחוז הנמוך ביותר		האחוז הגבוה ביותר
9.5	לקיה	94.2	מועצה אזורית תמר
9.7	ערערה-בנגב	93.6	סביון
9.8	כסיפה	92.8	כפר שמריהו
11.4	מועצה אזורית הר חברון	88.5	ראש פינה

רשויות שבהן הכנסות עצמיות גדולות מתאפיינות ברמה חברתית-כלכלית גבוהה ובהכנסות גדולות משירותים מסחריים ביחס לגודל האוכלוסייה. לדוגמה, מועצה אזורית תמר מהווה מרכז תיירותי ותעשייתי, כמו כן היא מתאפיינת בצפיפות נמוכה של האוכלוסייה (ליחידת שטח שיפוט). התמונה הפוכה בנתוני השתתפות הממשלה ביחס להכנסות בתקציב הרגיל.

¹ בשנת 2004 לא התקבלו נתונים עבור מועצה מקומית ג'ולס.

ג. הגדרות והסברים

ג.1. כללי

סמל יישוב: לכל יישוב מבין 1,183 היישובים יש סמל בן ארבע ספרות. מערכת סמלי היישובים נבנתה בעיקר כדי לעזור בפעילות ממוחשבת של מערך מרשם האוכלוסין במשרד הפנים ושל רישומי המען של תושבי המדינה. המערכת היא דינמית ומנוהלת בידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

סמל: זהה ל**סמל יישוב** בעיריות ובמועצות מקומיות (בן ארבע ספרות) ואילו במועצות אזוריות **הסמל** זהה ל**מעמד המוניציפלי** (בן שתי ספרות).

מחוז: המחוזות הוגדרו לפי החלוקה המינהלית הרשמית של מדינת ישראל. על-פי חלוקה זו קיימים בארץ 6 מחוזות.

אזור: נוסף על ששת המחוזות של מדינת ישראל ונפותיהם, החל ב-1972 נוספו אזורי יהודה ושומרון וחבל עזה כדי לאפיין את היישובים היהודיים ואוכלוסייתם הנמצאים באזורים אלו. אזורי יהודה ושומרון וחבל עזה הוגדרו לפי החלוקה האדמיניסטרטיבית שהייתה נהוגה במינהל האזרחי.

ראה גם: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, **רשימת היישובים, אוכלוסייתם וסמליהם 31.12.2004**, פרסום טכני 77.

סיווג הרשויות המקומיות

מעמד מוניציפלי

בהתאם להסדרים חוקיים ומינהליים מבחינים בין שלושה סוגי רשויות מקומיות:

1. **עירייה:** רשות מקומית של יישוב אחד בלבד, שקיבל מעמד של עירייה.
2. **מועצה מקומית:** רשות מקומית של יישוב אחד בלבד, שאין לו מעמד של עירייה.
3. **מועצה אזורית:** כוללת יישובים כפריים אחדים. לפעמים נכללים בתחומי מועצה אזורית גם יישובים עירוניים. חלק מיישובים עירוניים אלה עשויים לקבל במועד מאוחר יותר מעמד של מועצה מקומית.

נוסף על אלה ישנם 5 יישובים שהם **חסרי מעמד מוניציפלי**, כלומר, נמצאים בשטח שאינו שייך לרשות מוניציפלית (מקווה ישראל, נווה אבות, ראס עלי, רביד ושני).

דת רוב האוכלוסייה ברשות המקומית - הרשויות המקומיות נחלקות ל"רשויות יהודיות" ול"רשויות לא-יהודיות" בהתאם לרוב האוכלוסייה ברשות המקומית. בדרך כלל יש ברשויות המקומיות רוב מוחלט ליהודים או לערבים.

סיווגי היישובים

יישוב: מקום מאוכלס בקביעות, המקיים תנאים אלה:

1. גרים בו בקביעות 40 בוגרים או יותר.
2. בעל מינהל עצמי.
3. אינו נמצא בתחום המוניציפלי של יישוב אחר.
4. מוסדות התכנון אישרו את הקמתו.

צורת יישוב: צורת היישוב נקבעה, ככל האפשר, לפי המצב בפועל ולפי ההגדרות שלהלן. אין בקביעה זו כדי להשליך על מעמדו של יישוב על-פי דין.

היישובים נחלקים לשתי קבוצות עיקריות: יישובים עירוניים ויישובים כפריים. ההבחנה ביניהם מבוססת על גודל היישוב.

א. **יישובים עירוניים:** מונים 2,000 תושבים ויותר, ומסווגים לקבוצות לפי גודלם.

ב. **יישובים כפריים:** מונים פחות מ-2,000 תושבים, ומסווגים לפי צורות יישוב אלה:

מושב (לרבות כפר שיתופי¹) – יישוב כפרי, המאורגן כאגודה שיתופית, ויש לו זכות לנחלות חקלאיות (לפי משמעות מונח זה במינהל מקרקעי ישראל). זהו יישוב של יחידות משפחתיות, אשר כל אחת מהן היא ישות כלכלית עצמאית. חלק מהייצור ומהמינהל הכלכלי הוא בידי האגודה השיתופית, ורמת השיתוף נקבעת על ידי התושבים.

מושב שיתופי – יישוב כפרי שיתופי, שבו הייצור והשיווק מבוצעים במשותף, ואילו הצריכה מתבצעת באופן פרטי.

קיבוץ – בשנת 2003 הורחבה הגדרת הקיבוצים על ידי ועדה ציבורית לעניין הקיבוצים שהוקמה בהחלטת ממשלה, במטרה לענות על צורות החיים השונות שהתהוו בקיבוצים. הוועדה לא שינתה או ביטלה את סיווג היישובים שהוגדרו קודם כקיבוץ².

קיבוץ שיתופי – יישוב המאורגן על יסודות של בעלות הכלל בקניין, של עבודה עצמית ושל שוויון ושיתוף בייצור, בצריכה ובחינוך.

קיבוץ מתחדש – יישוב המאורגן על יסוד שיתוף הכלל בקניין, על עבודה עצמית, שוויון ושיתוף בייצור, בצריכה ובחינוך, המקיים ערבות הדדית בעבור חבריו ואשר בתקונו קיימת הוראה אחת או יותר מהבאות להלן:

1. חלוקת תקציבים לחברים בהתאם לתרומה, לתפקיד או לוותק.

2. שיוך דירות לחברים.

3. שיוך אמצעי הייצור לחברים (למעט קרקע, מים ומכסות ייצור) ובלבד שהשליטה באמצעי הייצור תהיה בידי האגודה השיתופית ולא בידי החברים, ובתקנון האגודה קיימות הוראות בדבר הגבלת הסחורות ואמצעי הייצור שחולקו לחברים.

יישוב מוסדי – מוסד בעל תכונות של יישוב, שאינו כלול בתחום המוניציפלי של יישוב אחר.

יישוב קהילתי – יישוב כפרי המאורגן כאגודה שיתופית, שאין לו זכות לנחלות חקלאיות, ושב תחומי הפעולה של האגודה השיתופית (היצרני, הצרכני, המוניציפלי והחברתי) והיקפה נקבעים בידי התושבים.

עד למפקד 1995 נכללה קבוצה זו בקבוצת "יישוב כפרי אחר" (ראה להלן). החל במפקד 1995, קבוצת היישובים הקהילתיים מסווגת בנפרד.

¹ כמה כפרים שיתופיים של האיחוד החקלאי הוגדרו כיישובים קהילתיים בהתאם לתקנון שעל פיהם הם פועלים.
² עד לשנת 2002 הגדרת הקיבוץ הייתה: יישוב כפרי שיתופי, שבו הייצור, השיווק והצריכה מאורגנים על בסיס שיתופי.

יישוב כפרי אחר – יישוב המונה פחות מ-2,000 תושבים ואשר אינו נכלל באחד מסוגי היישובים הכפריים שפורטו לעיל.

גרים מחוץ ליישובים – קבוצות קטנות של אוכלוסייה החיות מחוץ לתחומי שטח השיפוט של יישובים מוכרים. המקומות שבהם אוכלוסייה זו מתגוררת אינם בעלי מאפיינים של יישוב (כפי שהוגדר לעיל).

אוכלוסיית גרים מחוץ ליישובים נכללת רק ב"מועצות אזוריות - סך הכל" אך אינה נכללת בכל מועצה אזורית.

ראו גם: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, רשימת היישובים, אוכלוסייתם וסמליהם 31.12.2004, פרסום טכני 77.

שינויים בעקבות איחוד הרשויות 2003

בשנת 2003, על פי החלטת הממשלה, נחקק חוק איחוד הרשויות במסגרת התכנית להבראת כלכלת ישראל. החוק נכנס לתוקף באוקטובר 2003. במסגרת החוק אוחדו מספר רשויות מקומיות לרשות מקומית אחת וצורפו רשויות מקומיות קטנות לרשות מקומית גדולה. כמו כן ישנן רשויות מקומיות קטנות ששינו את מעמדן המוניציפלי והחל בשנת 2003 שייכות למועצה אזורית ולא מהוות מועצה מקומית. חלק משמות הרשויות החדשות עדיין זמניים והם מסומנים בכוכבית.

שם הרשות המאוחדת	איחוד יישובים
צורן-קדימה*	קדימה, צורן
מודיעין-מכבים-רעות*	מודיעין, מכבים-רעות
בנימינה-גבעת עדה*	בנימינה, גבעת עדה
דאלית אל-כרמל-עספיא*	דאלית אל-כרמל, עספיא
באקה-ג'ית*	באקה אל-גרביה, ג'ית
שגור*	מגידל אל-כרום, דייר אל-אסד, בענה
יהוד-נווה אפרים*	יהוד, נווה אפרים-מונסון
סביון	סביון, גני יהודה
כוכב יאיר	כוכב יאיר, צור יגאל

יישוב	השינוי
שבי ציון	צורף למועצה אזורית מטה אשר
עתלית וכפר גלים	צורפו למועצה אזורית חוף הכרמל
רמות השבים	צורף למועצה אזורית דרום השרון
כנרת (מושבה)	צורף למועצה אזורית עמק הירדן

ממוצע מרחקים במועצות אזוריות

מרכז תפקודי של מועצה אזורית: כולל את המשרדים ואת מרכז השירותים המוניציפליים. ברוב המועצות האזוריות יש מרכז תפקודי אחד, במיעוטן קיימים שני מרכזים או יותר.

סכום המרחקים: הנתון הבסיסי הוא המרחק ממרכז היישוב אל המרכז התפקודי של המועצה האזורית, לפי מסלולי הכביש הקצרים הקיימים בין שתי נקודות אלו, עבור כל יישוב וכל מועצה.

המרחקים נמדדו בפרויקט מיוחד שבוצע ב-1993-1994 באמצעות מדידות ספידומטר בנסיעות.

ממוצע המרחקים: סכום המרחקים מחולק במספר היישובים, עבור כל מועצה אזורית.

שימושי קרקע¹

הדרכים שבהן מנצל האדם את הקרקע לתפקודים כגון: בנייה, חקלאות, ייעור, תעשייה וכדומה. שימושי הקרקע מתייחסים למצב בהווה בניגוד לייעודי הקרקע המתייחסים לשימוש עתידי.

שימושי הקרקע נחלקים לשני סוגים עיקריים: שטח בנוי ושטח פתוח.

שטח בנוי מפולח בהתאם לתפקודים שונים: מגורים, חינוך והשכלה, בריאות ורווחה, שירותים ציבוריים, תרבות ופנאי, מסחר, תעשייה ותשתיות, תחבורה, ומבנים חקלאיים.

שטח פתוח מפולח על פי הסוגים הבאים: שטח פתוח ציבורי, יער וחורש, חקלאות ושטח פתוח אחר.

מקור הנתונים: המידע מתבסס על עיבוד ואינטגרציה של מגוון מקורות מנהליים שהתקבלו ממשרדים ממשלתיים, מארגונים לא-ממשלתיים ומגופים פרטיים, וזאת במסגרת פרויקט שהזמין משרד הפנים.

בסיס הנתונים נוצר באמצעות מערכת המידע הגאוגרפית של הלמ"ס.

המידע מעודכן לסוף שנת 2002, פרט לנתונים על שדות ומטעים המעודכנים לשנת 1995.

הסיווג לפי שימושי קרקע:

1. **מגורים** – שטחים המשמשים למגורים וכן שטחים בנויים שלא הוגדרו להם שימושים אחרים.
2. **חינוך והשכלה** – שטחים המשמשים למטרת חינוך והשכלה: גני ילדים, בתי ספר, אוניברסיטאות, מתנס"ים וישיבות.
3. **בריאות ורווחה** – שטחים המשמשים לבריאות או רווחה כגון: קופות חולים, בתי חולים ומעונות יום לקשישים.
4. **שירותים ציבוריים** – שטחים המשמשים לשירותי חירום והצלה, שירותי מנהל ציבורי ושירותי דת.
5. **תרבות, פנאי, נופש וספורט** – שטחים המשמשים לתרבות כגון: תיאטראות, בתי קולנוע, מוזאונים, ספריות ציבוריות, גני חיות ועוד. שטחים המשמשים לתיירות ונופש כגון: בתי מלון, אכסניות, מסעדות, פארקי שעשועים ועוד. שטחים המשמשים לספורט כגון: אצטדיונים, בריכות שחייה ועוד.
6. **מסחר** – שטחים המשמשים למסחר: קניונים ומרכזים מסחריים.

¹ הנתונים אינם כוללים מועצות אזוריות באזורי יהודה ושומרון ובחבל עזה.

7. **תעשייה ותשתיות** – אזורי תעשייה, אתרים לסילוק פסולת, שטחי כרייה וחציבה וכן מתקני תשתית כגון: שדות תעופה, נמלי ים, מתקני טיהור שפכים, מאגרים וכיו"ב.
8. **תחבורה** – חניונים, תחנות דלק, תחנות רכבת, תחנות מוניות ותחנות אוטובוסים מרכזיות.
9. **מבנים חקלאיים** – מבנים המשמשים לחקלאות כגון: חממות.
10. **שטח פתוח ציבורי** – גנים ציבוריים או חופי רחצה.
11. **יער וחורש** – שטחים עם כיסוי של יער נטוע או חורש טבעי.
12. **מטעים, פרדסים ועצי זית** – שטחים עם כיסוי של מטעים, פרדסים או עצי זית.
13. **שדות מעובדים** – שטחי שדות מעובדים.
14. **שטח פתוח אחר** – שטחים שלא הוגדרו על ידי אחד מהשימושים האחרים.

משתנים גאופיזיים

1. **טמפרטורה ממוצעת בינואר** - ממוצע רב שנתי של הטמפרטורה הממוצעת בחודש ינואר בשנים 1964-1974 ברשות המקומית.
2. **טמפרטורה ממוצעת באוגוסט** - ממוצע רב שנתי של הטמפרטורה הממוצעת בחודש אוגוסט בשנים 1964-1974 ברשות המקומית.
3. **כמות משקעים ממוצעת במ"מ** - כמות משקעים ממוצעת רב שנתית ברשות המקומית בשנים 1960-1990.
4. **גובה מינימום במטרים** - גובה הקרקע הנמוך ביותר מעל פני הים ברשות המקומית.
5. **גובה מקסימום במטרים** - גובה הקרקע הגבוה ביותר מעל פני הים ברשות המקומית.
6. **טווח גובה במטרים** - ההפרש בין גובה הקרקע הגבוה ביותר ברשות המקומית ובין גובה הקרקע הנמוך ביותר ברשות המקומית.
7. **אורך חוף במטרים** - אורך החופים המוכרזים לרחצה ברשות המקומית בשנת 2004.
8. **אחוז שמורות טבע משטח הרשות** - אחוז השטח של שמורות הטבע משטח הרשות בשנת 2003.
9. **אחוז גנים לאומיים משטח הרשות** - אחוז השטח של הגנים הלאומיים משטח הרשות בשנת 2003.

רמה חברתית-כלכלית של אוכלוסיית הרשויות המקומיות

במחקר שנערך לאחרונה בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה על-פי הזמנת משרד הפנים בנושא אפיון הרשויות המקומיות, לפי הרמה החברתית-כלכלית של האוכלוסייה בשנת 2003, גובשו שני מדדים נפרדים כדלקמן:

1. **רמה חברתית-כלכלית עבור 198 העיריות והמועצות המקומיות:** העיריות והמועצות המקומיות סווגו ל-10 אשכולות הומוגניים, לפי הרמה החברתית-כלכלית שלהן, כאשר אשכול 1 מציין את הרמה החברתית-כלכלית הנמוכה ביותר ואשכול 10 את הרמה הגבוהה ביותר.
2. **רמה חברתית-כלכלית עבור 54 מועצות אזוריות:** המדד למועצות אזוריות חושב בנפרד, בשל אופיין המיוחד לעומת שאר הרשויות המקומיות. גם המועצות האזוריות סווגו, באותה שיטה, ל-10 אשכולות הומוגניים המהווים קנה מידה השוואתי בתוך מגזר המועצות האזוריות (למועצה אזורית אבו בסמה אין נתון של רמה חברתית-כלכלית).

נוסף על כך, נערכה התאמה של האשכולות במועצות האזוריות לאשכולות של העיריות והמועצות המקומיות. תוצאות ההתאמה מהוות קנה מידה השוואתי בתוך כלל הרשויות המקומיות תחת הכותרת: **רמה חברתית-כלכלית מותאמת (משולבת)**.

שני המדדים התבססו על נתונים ממקורות מנהליים ואחרים המתייחסים לשנת 2003, וחושבו באמצעות שיטות סטטיסטיות מתקדמות.

המדד עבור העיריות והמועצות המקומיות חושב על בסיס 14 משתנים מהתחומים הרלוונטיים הבאים: דמוגרפיה, חינוך והשכלה, תעסוקה ואבטלה, רמת חיים ומצוקות חברתיות-כלכליות.

המדד עבור המועצות האזוריות חושב על בסיס 9 משתנים מאותם תחומים, למעט תחומי תעסוקה, אבטלה וגמלאות שאינם מתאימים למועצות אזוריות.

ג. דמוגרפיה

אוכלוסייה

אוכלוסייה קבועה (דה יורה) כוללת תושבים קבועים בעלי אזרחות ישראלית ותושבי קבע ללא אזרחות ישראלית (לרבות אלה הנעדרים מישראל פחות משנה בעת האומדן) – ועולים בכוח הנמצאים בישראל או ביישובים יהודיים באזורי יהודה ושומרון ובחבל עזה. כן נכלל אומדן של התיירים והתושבים הארעיים אשר שוהים בישראל למעלה משנה (למעט דיפלומטים ואנשי או"ם), המבוסס על ספירת קבוצה זו במועד מפקד האוכלוסין 1995, ללא עדכון שוטף מאז. אומדני האוכלוסייה אינם כוללים את אוכלוסיית העובדים הזרים. אוכלוסייה זו נאמדה בכ-188 אלף נפש בסוף שנת 2004 (חלקם שהו בישראל פחות משנה).

אוכלוסייה - סך הכל (סוף 2004): בפרופיל המגזרי (סך הכל עיריות, סך הכל מועצות מקומיות וסך הכל מועצות אזוריות) האוכלוסייה כוללת רק יישובים בעלי מעמד מוניציפלי, ואילו בפרופיל הארצי האוכלוסייה כוללת גם יישובים חסרי מעמד מוניציפלי.

גיל - מספר השנים השלמות שמלאו לאדם עד תאריך האומדן.

גידול האוכלוסייה

מרכיבי השינוי של האוכלוסייה הקבועה הם: ריבוי טבעי (לידות פחות פטירות) ומאזן הגירה.

קבוצת אוכלוסייה ודת

יהודים ואחרים: כולל יהודים, נוצרים אחרים (שאינם ערבים) ואלה ללא סיווג דת.

ערבים: כולל מוסלמים, נוצרים ערבים ודרוזים.

החל בשנת 2000 האוכלוסייה כוללת גם לבנונים שנכנסו לארץ במאי 2000 והוענקו להם תעודות זהות ישראליות (חיילי צד"ל). בסוף 2004 מנתה אוכלוסייה זו כ-3,400 נפש, מרביתם (כ-2,500) נכללו במרשם ללא ציון דת. בלוחות לפי דת נכללה קבוצה זו רק בכלל האוכלוסייה ובאוכלוסייה הערבית, אך לא נכללה בדתות המפורטות.

ראה גם: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, *שנתון סטטיסטי לישראל 2006*, מסי' 57, פרק אוכלוסייה.

לידות חי ופטירות

הנתונים על לידות ופטירות מבוססים על הפרטים האישיים שבמרשם התושבים וכן על אלה המופיעים בטופסי "הודעת לידות חי", "הודעת פטירה" ו"הודעה על עובר מת".

הנתונים על **לידות** כוללים לידות, שאירעו בישראל (כולל באזורי יהודה ושומרון ובחבל עזה) שבהן אחד ההורים לפחות הוא בעל תעודת זהות ישראלית. הנתונים אינם כוללים לידות שאירעו בחו"ל לאזרחי ישראל.

יישוב הלידה: נקבע לפי יישוב המגורים של האם.

הנתונים על **פטירות** כוללים פטירות של תושבים קבועים ושל עולים בכוח ואינם כוללים מקרי מוות של ישראלים השוהים בחו"ל, של תיירים או של עובדים זרים הנפטרים בארץ. החל בשנת 2002 נתוני הפטירות כוללים פטירות בחו"ל של תושבים ישראליים ששהו בחו"ל פחות משנה.

יישוב הפטירה: נקבע לפי כתובתו האחרונה של הנפטר.

ריבוי טבעי: ההפרש בין לידות חי לבין פטירות בשנה.

שיעורי ריבוי טבעי ל-1,000 תושבים בכל רשות מקומית חושבו לפי הממוצע של השנתיים האחרונות.

תינוק: יילוד שטרם מלאה לו שנת חיים אחת.

שיעור לאלף לידות חי: שיטת הצגה - כל השיעורים, הממוצעים וכד' המבוססים על 5 עד 19 מקרים במונה, ניתנים בסוגריים, ואלה המבוססים על פחות מ-5 מקרים מסומנים בשתי נקודות (...).

ראה גם: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, *שנתון סטטיסטי לישראל 2006*, מס' 57, פרק תנועה טבעית.

הגירה

מאזן הגירה: ההפרש בין מספר הנכנסים ליישוב לבין מספר היוצאים ממנו בשנה קלנדרית. כולל עולים ועולים בכוח, תיירים ששינו את מעמדם לעולים או לעולים בכוח, כניסות לשם איחוד משפחות, עולים בכוח חוזרים, תושבים קבועים ששבו לישראל אחרי שהייה של למעלה מ-12 חודשים בחו"ל ואזרחים עולים. מכל אלה מפחיתים את התושבים השוהים בחו"ל למעלה מ-12 חודשים ועולים בכוח שיצאו לחו"ל.

השתקעות ראשונה של עולים: הנתונים מתייחסים ליישוב הראשון שאליו הופנו העולים. מעבר של עולים ליישובים אחרים נכלל בהגירה בין יישובים (הגירה פנימית). הנתון אינו כולל אזרחים עולים ועולים בכוח ששינו מעמדם לעולים.

הגירה פנימית: שינוי יישוב המגורים של תושבים במדינה.

הנתונים על הגירה פנימית בין יישובים מבוססים על העיבודים שנעשו מתוך קובץ השינויים, כפי שנרשמו במרשם התושבים במשרד הפנים על-פי הודעות התושבים על שינוי כתובת. הנתונים אינם כוללים השתקעות ראשונה של עולים, אבל כוללים שינויי כתובת של עולים.

להגדרות "עולה", "אזרח עולה" ו"עולה בכוח" ראה: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, *שנתון סטטיסטי לישראל 2006*, מס' 57, פרק עלייה והגירה.

ג3. שכר ורווחה

מקבלי דמי אבטלה

מקבלי דמי אבטלה (ממוצע חודשי): לדמי אבטלה זכאי מובטל שהיה שכיר וחיפש עבודה דרך שירות התעסוקה, שהשלים תקופת אכשרה כמוגדר בחוק, שמלאו לו 20 שנה ושטרם מלאו לו 65 שנה.

על-פי חוק ביטוח אבטלה, מובטל זכאי לתשלום דמי אבטלה עבור תקופה מרבית של 50 או 100 או 138 או 175 יום, בהתאם לגילו ולמספר ילדיו. הוא יכול למצות את מספר הימים האלה במשך שנה ממועד תחילת האבטלה שלו. חיילים משוחררים זכאים לדמי אבטלה ואינם חייבים בתקופת אכשרה, כמו כן הם זכאים לתשלום דמי אבטלה לתקופה מרבית של 70 יום.

על-פי חוק ביטוח אבטלה, מובטל שנשלח על-ידי שירות התעסוקה לקורס **להכשרה מקצועית** זכאי לדמי אבטלה. מובטל זה אינו מתייצב בשירות התעסוקה ואינו נרשם באופן שוטף ככל המובטלים האחרים – כלומר, מקבלי דמי אבטלה בהכשרה מקצועית אינם מחפשי עבודה ואינם נכללים בין דורשי העבודה או בין הבלתי מועסקים.

בשנים 2002-2003 היו החמרות בתנאי זכאות לדמי אבטלה ובין היתר להכשרה מקצועית. החמרות אלה הפחיתו באופן משמעותי את כדאיות ההכשרה המקצועית.

במניין מקבלי דמי אבטלה נכללים רק מי שקיבלו בפועל דמי אבטלה. לא נכללים מובטלים שהיו זכאים לדמי אבטלה אך לא היו זכאים לתשלום בפועל (אלה היו בעיקר מובטלים בימי המתנה או מובטלים שמיצו זכאותם לתשלום אך טרם הסתיימה שנת אבטלתם, והם ממשיכים להתייצב בשירות התעסוקה ולפיכך הם יכולים עקרונית להשתלב בהכשרה מקצועית ולקבל דמי אבטלה).

מקבלי קצבת זקנה ושאיירים

קצבת זקנה: לפי חוק הביטוח הלאומי (החל באפריל 1957) משולמת למבוטח, שצבר תקופת אכשרה שמזכה בקצבה, בהגיעו לגיל הפרישה. עד יוני 2004 גיל הפרישה לגברים היה 70 ולנשים 65 (גיל מוחלט). מיולי 2004, עם יישום חוק גיל הפרישה, גיל הזכאות לקצבה לאישה מועלה בהדרגה ל-70. ניתן לקבל את הקצבה קודם לכן בהתאם למבחני הכנסות מעבודה וממקורות אחרים (גיל מותנה). הגיל המזכה לקצבה בגיל המותנה מועלה אף הוא בהדרגה, לגברים מ-65 ל-67 ולנשים מ-60 ל-62 (ל-64 בהתאם להחלטה שתתקבל בבחינת החוק). אישה עקרת בית זכאית אף היא לקצבה. גיל הזכאות לעקרות בית מועלה אף הוא בהדרגה מ-65 ל-70. גובה הקצבה ליחיד הוא 16 אחוז מהשכר הממוצע כמוגדר בחוק הביטוח הלאומי, ולזוג 24 אחוז ותוספת עד לשני ילדים בגובה של 5 אחוזים לכל ילד.

נוסף על הקצבה הבסיסית, משולמת תוספת ותק ותוספת דחיית פרישה, בתנאי שמתמלאים התנאים המזכים.

מקבלי קצבת שאירים: לאחר פטירתם של המבוטחים, משלמים קצבה לשאיירים תלויים, לאלמנות ולקטינים.

מחודש מרס 2003 לא עודכנו קצבאות זקנה ושאיירים עקב הקפאת השכר לפי חוק הביטוח הלאומי. כמו כן החל ביולי 2002 קצבת הזקנה הופחתה ב-4 אחוזים.

השלמת הכנסה: קשישים ושאיירים שהכנסותיהם נמוכות מרמת ההכנסה המינימלית לקיום כפי שנקבעה בחוק (בהתאם למבחן הכנסות) זכאים לתוספת "השלמת הכנסה" לפי חוק הבטחת הכנסה. גובה הקצבה

הכוללת השלמת הכנסה ליחיד הוא 26.75 אחוז מהשכר הממוצע לפי חוק, ולזוג קשישים - 40.13 אחוז מהשכר הממוצע.

מקבלי גמלת הבטחת הכנסה

הבטחת הכנסה: לפי חוק הבטחת הכנסה, שנכנס לתוקף בינואר 1982, מופקד המוסד לביטוח לאומי על הבטחת ההכנסה של אוכלוסייה מעוטת הכנסה או חסרת כל הכנסה או חסרת יכולת עבודה (בגילי העבודה) וכן של קשישים ואלמנות (ראה לעיל "השלמת הכנסה"). הגמלה לאוכלוסייה בגיל העבודה ניתנת לפי מבחני הכנסה ומבחני תעסוקה. גובה הגמלה מושפע מהרכב המשפחה ומההכנסות של הזכאים. הנתונים המופיעים בפרופיל הרשויות מתייחסים לסך כל הנפשות (כולל ילדים במשפחה) המקבלות גמלת הבטחת הכנסה בגיל העבודה, לפחות חודש אחד **במשך השנה**.

מקבלי גמלת סיעוד

גמלת סיעוד: זכאים לגמלת סיעוד הם אישה שגילה 60 ויותר וגבר שגילו 65 ויותר (הגיעו לגיל פרישה בהתאם לחוק גיל הפרישה החל ביולי 2004), התלויים במידה רבה או לחלוטין בעזרת הזולת בביצוען של פעולות היום-יום, או הזקוקים להשגחה. הגמלה ניתנת רק לקשישים המתגוררים בקהילה. לזכאים לגמלה ניתנים שירותי סיעוד בשתי רמות בסיסיות: ברמה של 93 אחוז מערכה של קצבת נכות מלאה ליחיד (החל ביולי 2003) וברמה של 150 אחוז מערכה של קצבה זו, בהתאם למידת תלותו של הקשיש בזולת.

מקבלי גמלת נכות כללית, ניידות, נכות מעבודה ותלויים

גמלת נכות כללית: קצבה זו משולמת למבוטח, אשר כתוצאה מליקוי גופני, שכלי או נפשי הנובע ממחלה, מתאונה או שהוא מום מלידה, מתקיים בו אחד מאלה: אין לו כושר להשתכר מעבודה או ממשלח יד והשתכרותו בפועל נמוכה מ-25 אחוז מהשכר הממוצע במשק, או שכושרו להשתכר וכן השתכרותו בפועל צומצמו, עקב הליקוי, ב-50 אחוז ויותר. קבלת גמלת נכות מותנית במינימום של 60 אחוז נכות רפואית או 40 אחוז במידה שחומרת הליקוי העיקרי עולה על 25 אחוז.

גמלת ניידות: משולמת למוגבלים בניידות על-פי הסכם עם האוצר, מכספי משרד האוצר. ההסכם מקנה לנכה שדרגת מוגבלותו בניידות גבוהה מ-40 אחוז והוא בעל רישיון נהיגה בר-תוקף, או לנכה שאינו נוהג בעצמו ודרגת מוגבלותו בניידות היא לפחות 60 אחוז, זכאויות אלה:

1. הלוואה עומדת לכיסוי המסים החלים על רכב מנועי, לפי מפתח זכויות מסוים.
2. קצבת ניידות חודשית, המשולמת לפי אחוז המגבלות בעבור הוצאות הניידות שלו, בתנאים מסוימים נוספים.

לבעלי נכות קשה ביותר משולמת בתנאים מסוימים גמלה אף אם אין ברשותם רכב.

גמלאות נכות מעבודה: משולמת לנפגע עבודה, שכתוצאה מכך נשאר נכה לתקופה מוגבלת או לצמיתות. גמלאות הנכות הן: **קצבת נכות זמנית**, המשולמת לנפגעי עבודה שנקבעה להם דרגת נכות צמיתה של 5 אחוזים לפחות. **קצבת נכות צמיתה**, המשולמת לנפגעי עבודה שנקבעה להם דרגת נכות צמיתה של 20 אחוז לפחות. **מענק נכות מעבודה**, הניתן לנכים שדרגת נכותם 5% עד 20%. **קצבה מיוחדת ומענק מיוחד**, המשולמים לנכים שדרגת נכותם 75% ויותר וכן לנכים עם קשיי הליכה שדרגת נכותם 65%-74%.

סכום קצבת הנכות הזמנית או הצמיתה נקבע יחסית להכנסתו של הנפגע ברבע השנה שלפני הפגיעה ובהתאם לאחוז הנכות שלו. גובה מענק הנכות הוא 43 קצבאות חודשיות, בהתאם לדרגת הנכות שנקבעה.

גמלאות תלויים: משולמת לשארי מבוטח שנהרג או נפטר עקב פגיעה בעבודה ולא להאמה שהיו תלויים בו לפרנסתם. גובה גמלת התלויים תלוי בהכנסת המבוטח ערב פגיעתו ובמספר התלויים בו. גמלאות התלויים הן: **קצבת תלויים, מענק תלויים, מענק נישואין, שיקום מקצועי, דמי מחיה ליתומים, מענק בר מצווה, מענק עקב פטירה.**

להגדרות נוספות, מפורטות יותר לגבי "מקבלי דמי אבטלה", "קצבאות" ו"גמלאות" ראו: המוסד לביטוח לאומי, מערכת הביטוח הלאומי בישראל, פברואר 2004.

מבוטחים בקופות החולים

החל באחד בינואר 1995 חוק ביטוח בריאות ממלכתי קובע שכל תושב במדינת ישראל מבוטח בביטוח בריאות.

קופות חולים: הנתונים מתייחסים ל-4 קופות החולים שאושרו עד כה בידי שר הבריאות (שירותי בריאות כללית, מכבי, מאוחדת ולאומית).

מספר חברי קופות החולים, התפלגותם והשינויים שחלו בקובץ הבריאות מעודכנים לתקופה 1/12/2003-30/11/2004.

ייתכן שמספר המבוטחים גבוה ממספר התושבים בסוף השנה ביישובים מסוימים, עקב סיבות רישום.

משפחות וילדים המקבלים קצבאות בגין ילדים עד גיל 17

קצבת ילדים: משולמת למשפחה בגין ילדיה. הקצבה המשפחתית מורכבת מצירוף הקצבאות המשולמות עבור כל ילד זכאי במשפחה. הקצבה מחושבת לפי ערך נקודת קצבה הקבוע בחוק. ערך זה צמוד למלוא הגידול במדד המחירים לצרכן ומתעדכן בראשית כל שנה (ינואר) ובכל עת שמשלמים תוספת יוקר לכלל השכירים במשק.

סוג המבוטחים בביטוח לאומי

המוסד לביטוח לאומי מבטח את כל תושבי מדינת ישראל מגיל 18 ומעלה.

סוגי המבוטחים העיקריים הם:

- עובד שכיר
 - עובד עצמאי
 - מבוטח ללא הכנסה, כגון סטודנטים, תלמידי ישיבה, מובטלים וכו'.
 - מבוטח אחר – מקבלי קצבאות בגיל העבודה, כגון דמי אבטלה, נכות כללית, שאירים ועוד.
- למבוטחים אלה מתנהל חשבון גבייה או חשבון קצבה בקבצים הממוחשבים של המוסד לביטוח לאומי. עיבודים סטטיסטיים אלה מתקבלים לאחר זיווגם של קובץ השכר, קובץ הגבייה מלא-שכירים (גלי"ש) וקובצי הגמלאות, עם קובץ הבריאות.

שכירים ועצמאים

השכר החודשי והשכר השנתי הממוצע של שכירים

שכיר: עובד שעבד לפחות חודש אחד בשנה כשכיר. בקבוצה זו נכללו השכירים שהיו במשך השנה גם עצמאים.

שכר: שכר ברוטו לחודש ששולם לעובד השכיר, לפני ניכויים למיניהם למס הכנסה וניכויים אחרים. השכר כולל שכר יסוד, תשלומים עבור שעות נוספות ותוספות אחרות לשכר (פרמיות, מענקים, גמול השתלמות, קצובת נסיעה ועוד) ששולמו לשכירים.

השכר ברוטו אינו כולל הוצאות נלוות שהמעסיק מפריש לקרנות (כגון קרנות פנסיה או קופות גמל), לביטוח לאומי ולביטוח בריאות, למס מעסיקים, ועוד.

שכר ברוטו ממוצע לחודש של שכירים במשך השנה: מתקבל על-ידי חלוקת סכומי השכר ברוטו ששולמו לשכירים במשך השנה ב-12 חודשי עבודה אפשריים של השנה. הנתונים מתייחסים לשכר שקיבל העובד מכל המשרות שבהן עבד במהלך השנה.

שכר מינימום: השכר המינימלי ברוטו לחודש שנקבע בחוק לעובד שכיר.

נתוני השכר מבוססים על דיווח המעסיקים למס הכנסה (טופס 126) ומעובדים במוסד לביטוח לאומי.

ראה גם: המוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון, "ממוצעי שכר והכנסה לפי יישוב ולפי משתנים כלכליים שונים", פרק הגדרות ומקורות.

הכנסה ממוצעת לחודש בשנה של העצמאים

עצמאים: עובדים שהיו רק עצמאים במשך השנה.

הכנסה ממוצעת לחודש בשנה של העצמאים: מתקבל על-ידי חלוקת סכומי ההכנסות של העצמאים במשך השנה ב-12 חודשי עבודה אפשריים של השנה.

ההכנסה של העצמאים מתבססת על שומה שהתקבלה מפקיד השומה. אם בשנה מסוימת טרם התקבלה השומה, השומה האחרונה שקיימת "קודמה" לשנה השוטפת בשיעור הגידול של מדד המחירים לצרכן. לכ-25 אחוז מן העצמאים אין שומות, ולכן הכנסתם נקבעת או על-פי הצהרתם האישית, או על-פי קביעה של המוסד לביטוח לאומי, שאפשר לערער עליה ולשנותה.

החל בשנת 1995, הכנסת העצמאים הרשומה בקובצי המוסד לביטוח לאומי היא ההכנסה "הגולמית", דהיינו, כל הכנסה מעבודה גם אם אינה חייבת בדמי ביטוח.

אחוז השינוי הראלי של השכר ושל הכנסות העצמאים חושב לפי המקדם המתקבל מחילוק מדד המחירים לצרכן - ממוצע שנת 2003, במדד המחירים לצרכן - ממוצע שנת 2002.

מדד אי-שוויון - שכירים (מדד ג'יני)

מדד זה נועד למדוד את מידת אי-שוויון בחלוקת ההכנסות. ערכו של המדד נע בין 0 ל-1; הערך 0 מורה על שוויון מוחלט ואילו הערך 1 מלמד על אי-שוויון מוחלט. המדד מאפשר להעריך את פערי ההכנסות בין

קבוצות שונות של אוכלוסייה. החישוב מבוסס על מיון האוכלוסייה הנתונה על-פי השכר (ברוטו) הממוצע לחודש בשנה.

ג4. חינוך

מובאים נתונים על מספר בתי הספר, מספר התלמידים, מספר כיתות הלימוד ומספר התלמידים הממוצע לכיתה במערכת החינוך בארץ, הכוללת חינוך עברי וחינוך ערבי.

דרג חינוך

חינוך יסודי: כולל בתי ספר יסודיים (רשמיים ומוכרים) ובתי ספר מיוחדים. בתי הספר היסודיים כוללים בתי ספר שש-שנתיים (עד כיתה ו) ושמונה-שנתיים (עד כיתה ח). כולל תלמודי תורה.

חינוך על-יסודי: כולל חטיבות ביניים ובתי ספר תיכוניים תלת-שנתיים (חטיבות עליונות – כיתות י-יב) וארבע-שנתיים (כיתות ט-יב). בבתי ספר תיכוניים, חד-נתיביים ורב-נתיביים, מתקיימים לימודים במסלולים עיוניים, חקלאיים, טכנולוגיים ומקצועיים וכן בכיתות המשך בקיבוצים.

ספירת תלמידים ברשות מקומית: תלמידים הלומדים בבתי ספר ברשות המקומית.

ספירת בתי ספר: בתי ספר שמתקיימים בהם לימודים ביותר מדרג חינוך אחד (כגון: יסודי וחטיבת ביניים) או ביותר מסוג בית ספר אחד (כגון: חטיבת ביניים ותיכון), נספרו בכל דרג חינוך או בכל סוג בית ספר בנפרד, ואילו בשורת **סך הכל** נספרו פעם אחת בלבד.

אחוז זכאים לתעודת בגרות מסך כל תלמידי יב: תלמידים שעמדו בבחינות בגרות אינטרניות וצברו לפחות 20 יחידות לימוד במקצועות הנדרשים. שיעור זה מחושב מכלל תלמידי כיתות יב.

אחוז זכאים לתעודת בגרות שעמדו בדרישות הסף של האוניברסיטאות מסך כל תלמידי כיתות יב: פרט לזכאות לתעודת בגרות, דרישות הסף כוללות ציון עובר ברמה של 3 יחידות לימוד במתמטיקה, 4 יחידות לימוד באנגלית ומקצוע מוגבר אחד (נוסף על אנגלית). שיעור זה מחושב מכלל תלמידי כיתות יב.

הנתונים לגבי אחוז הזכאים לתעודת בגרות מתייחסים לרשויות שבהן יותר מ-2,000 תושבים, אחוז הזכאים בהן הוא לפחות 30%, וסך כל תלמידי כיתות יב בהן הוא מעל 25 תלמידים. כמו כן הנתונים מתייחסים לתלמידים הגרים ברשות המקומית.

החישובים לגבי זכאים לתעודת בגרות **בירושלים** כוללים רק את החינוך העברי.

נתוני החינוך **במגזר הכלל ארצי** כוללים יישובים ללא מעמד מוניציפלי.

ג5. בנייה ודיור

הנתונים כוללים את הבנייה ביוזמה פרטית וציבורית בכל הארץ (כולל את הבנייה ביישובים יהודיים באזורי יהודה ושומרון ובחבל עזה).

נתוני הבנייה בכל הארץ התקבלו ממקורות אלה: ועדות לתכנון ובנייה, משרד הבינוי והשיכון, חברות בנייה, רשויות מקומיות וסקרי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

הנתונים מתייחסים לבנייה המיועדת למטרות אלה: מגורים, הארחה, עסקים, משרדים, תעשייה ומלאכה, מוסדות ציבור ומשקים חקלאיים. הנתונים מתייחסים לבניינים חדשים ולתוספות בשטח ו/או במספר

החדרים לבניינים קיימים. תיקונים כתוצאה משינויים פנימיים במבנים אינם נכללים. סיכומי הנתונים של הבנייה אינם כוללים מבנים של משרד הביטחון ושל צה"ל.

אומדני הבנייה מבוססים על דוחות מהמקורות שהוזכרו לעיל, לאחר ניפוי כפילויות. כיוון שיש פיגור של עד שנתיים בדיווח, בעיקר בדיווח מהרשויות המקומיות, מוסיפים לנתונים המתקבלים מן המקורות הנזכרים אומדני פיגור וכן אומדנים של בנייה לא-חוקית. האומדנים עבור הבנייה הלא-חוקית מיוחסים בעיקר לחלק מן היישובים הלא-יהודיים.

שטח בנייה: כולל את הקירות החיצוניים, המרפסות והשטח הבנוי מתחת לעמודים.

דירה: חדר או מערכת חדרים במבנה קבוע או ארעי המיועד לדיוור. דירה כוללת חדרי שירות ויש אליה גישה נפרדת מהרחוב או משטח משותף עם דירות אחרות בתוך הבניין.

התחלת בנייה: התחלת חפירת היסודות.

גמר בנייה: כאשר הושלמה בניית הבניין במובן הטכני והבניין מוכן למלא את תפקידו, או שכבר הוחל השימוש ביותר ממחצית שטחו.

דירות למגורים לפי חיובי ארנונה: עיבוד הנתונים מתבצע על בסיס קובצי הארנונה של יישובים עירוניים. לכל נכס החייב בתשלומי ארנונה רשומה נפרדת. מקבצים אלה מנוכים בשלב הראשון כל הנכסים שאינם משמשים למגורים על-פי הגדרת הרשות. בהקשר זה יש לציין כי רוב המוסדות שבהם מתגוררים דיירים, כמו בתי אבות, מעונות סטודנטים ופנימיות תיכוניות, אינם מוגדרים בדרך כלל כנכסים למגורים. בכל יישוב מתקבלות ספירות של מספר הנכסים המשמשים למגורים.

הנתונים לגבי מספר הדירות לפי חיובי ארנונה נכונים לחודש מאי 2005. מקור הנתונים: החברה לאוטומציה, עיבוד של יחידת המתודות בלמ"ס.

6. תשתיות ושירותים עירוניים

כבישים, צינורות מים, ביוב ותיעול

הנתונים על סלילת כבישים והנחת צינורות מים, ביוב ותיעול, מבוססים על דוחות שהתקבלו מהמקורות השונים, תוך ניפוי כפילויות. הנתונים כוללים את העבודות שבוצעו בתחום הרשויות המקומיות, ושדיווחו עליהן הן הרשויות המקומיות עצמן והן חברות ומשרדי ממשלה. נתונים על עבודות הנדסה אזרחית, המבוצעות בתחומי רשויות שלא מתקבל מהן דיווח, נמסרים ללשכה רק על-ידי המבצעים (חברות ומשרדי ממשלה).

כבישים

כביש: חלק הדרך הסלול המשמש לתנועת כלי רכב מכל הסוגים. כביש נסלל על ידי חפירה או חציבה ומילוי בשכבות מחומרים שונים הנכבשים במכבש. הנתונים כוללים סלילת כבישים חדשים והרחבה ושיקום של כבישים קיימים.

כביש חדש: סלילת דרך חדשה, המשמשת בעיקר לתנועת כלי רכב מכל הסוגים.

הרחבה ושיקום של כביש: כל תוספת לרוחב כביש קיים, או הריסת כביש ישן (או שכבות ממנו) וסלילתו מחדש. לא כולל תיקוני כבישים (כגון תיקונים בציפוי העליון וכו').

צינורות

הנחת צינורות מים: כולל הנחת צינורות מים ראשיים והסתעפויותיהם וכן הנחת צינורות קבועים למטרות השקיה. לא כולל הנחת צינורות מים המחברים בין הרשת הראשית לבניינים ולמתקנים, הנחה של צינורות זמניים וניידים ותיקוני צינורות.

הנחת צינורות ביוב: כולל הנחת רשת צינורות ראשית המובילה מי שופכין מבתים, ממפעלים או ממתקנים, לים או לאזור מתקני חמצון וטיהור.

הנחת צינורות תיעול: כולל הנחת רשת צינורות ראשית שדרכה עוברים מי גשמים ושיטפונות המתנקזים למקומות הנמוכים שלצדי הכבישים, ומוזרמים לנהרות או לאזורים פתוחים אחרים.

פסולת מוצקה ביתית, מסחרית וגזם

פסולת ביתית: שיירי מזון, חומרי אריזה, מוצרים שהתקלקלו או התבלו.

פסולת מסחרית: שאריות של חומרי גלם המתקבלים תוך כדי תהליך הייצור, חומרי גלם ומוצרי ביניים שהתקלקלו, ניזוקו או שנפסלו ואריזות של חומרי הגלם.

גזם: שאריות ענפים וצמחים.

מקורות ושיטות חישוב

נתוני כמויות הפסולת החודשיות נאספו מהרשויות המקומיות על-ידי הלמ"ס. נתונים חסרים התקבלו מהמטמנות ומתחנות המעבר באמצעות אגף פסולת מוצקה במשרד לאיכות הסביבה.

עבור רשויות שלא דווחו ללמ"ס ולא דווחו באמצעות המטמנות, הנתונים נזקפו בעזרת מודל זקיפה שנבנה בלמ"ס, בשיטת ה-Hot-Deck. הזקיפה לוקחת את "השכן הקרוב ביותר" לערך החסר לפי צורת היישוב, האשכול החברתי והמחוז. החישוב לשנת 2004 מבוסס על אוכלוסייה שנתית ממוצעת.

מגבלות הנתונים וקריטריונים לפרסום

הרכב הפסולת המדווחת עבור כל יישוב אינו אחיד. ישנם יישובים שכוללים רק חלק ממרכיבי הפסולת המוצקה.

בפרופיל של כל רשות מקומית מוצגים נתונים שנאספו על-ידי הלמ"ס והתקבל אישור לפרסום מהרשות המקומית. ואילו בפרופיל המגזרי (כלל ארצי, עיריות, מועצות מקומיות ומועצות אזוריות) מוצגים נתוני פסולת שנגזרו מנתוני: הלמ"ס, המשרד לאיכות הסביבה ונתונים זקופים.

ג7. מים¹

תקבולי מים: סיכום של תקבולי הפקה ותקבולי קנייה.

תקבולי הפקה: כמות מים שהפיקה רשות מקומית, קביעת כמות ההפקה נעשית בידי נציבות המים.

תקבולי קנייה: כמות מים שקנתה רשות מקומית מחברת מקורות או מספקים אחרים.

¹ כמות המים נמדדת במ"ק - מטר מעוקב.

פחת מים: מחושב כהפרש בין סך כל תקבולי המים לסך כל צריכת המים באותה תקופת זמן.

אחוז פחת מסך כל תקבולי המים: סך הכל פחת מים מחולק בסך הכל תקבולי מים.

צריכת מים לפי ייעוד

צריכת מים: סך הכל כמות מים שסיפקה רשות מקומית לכל הצרכנים.

צריכה עירונית: סך הכל כמות מים שסיפקה רשות מקומית לסוגי השימוש השונים, ללא צרכני תעשייה בהקצבה וחקלאות בהקצבה.

צריכה תעשייתית: סך הכל כמות מים שסיפקה רשות מקומית לצרכני תעשייה בהקצבה.

צריכה חקלאית: סך הכל כמות מים שסיפקה רשות מקומית לצרכני חקלאות בהקצבה.

צריכה אחרת: סך הכל כמות מים שסיפקה רשות מקומית לצרכנים מחוץ לתחום השיפוט של הרשות. נוסף על כמות זו, צריכה אחרת כוללת כמויות מים של הפרשי צריכה תעשייתית וחקלאית (הפרשי צריכה מדווחת וצריכה מאושרת). החל בשנת 2003 **צריכה אחרת** כלולה בקטגוריה של **צריכת מים עירונית**.

צריכה במגורים: כמות מים הנצרכת במגורים בלבד, כולל גינון פרטי ליד הבית.

מספר רשויות לא העבירו דיווח בזמן לנציבות המים ולכן מוצגים אומדני צריכת מים ברשויות אלה. רשימת רשויות אלה ניתן למצוא בפרסום של נציבות המים **דוח שנתי 2004**, נתוני צריכת המים ברשויות המקומיות, אוגוסט 2005.

8. תחבורה

כלי רכב

כלי רכב ברשות מקומית: כלי רכב שכתובת בעליו רשומה באותה רשות מקומית.

כלי רכב מנועי: רכב המונע בכוח מכני מכל צורה שהיא, לרבות אופנוע, אך למעט רכב הנגרר על-ידי רכב מנועי.

סך כל (מצבת) כלי רכב מנועיים: כולל את כל סוגי הרכב המנועיים הרשומים במשרד הרישוי, שהיה להם רישיון תקף ב-31.12.2004 או שתוקף רישיונם פג במהלך שנת 2004. מצבת כלי הרכב אינה כוללת רכב צבא ומשטרה, רכב גרור, טרקטורים, כלי רכב של אזרחי חוץ ושל בעלי רישיונות רכב זמניים, רכב הרשום ברשות הפלסטינית, כלי רכב של תיירים השוהים בארץ פחות מ-3 חודשים, רכב דיפלומטי, רכב של האו"ם וכדומה.

מכונית פרטית (רכב פרטי): רכב שאינו ציבורי או מסחרי. החל בשנת 1978 כולל רכב דו-שימושי.

יש להדגיש כי הנתונים מחושבים לפי כתובתו (רשות מקומית) הרשומה של בעל הרכב **ולא** לפי מקום מגוריו של המשתמש בפועל ברכב. כך לדוגמה בערים תל אביב-יפו ובני ברק רשומים כלי רכב על שם חברות שונות ביניהן חברות השכרה וליסינג.

תאונות דרכים

תאונות דרכים עם נפגעים: תאונה שאירעה בתחומי הרשות המקומית עקב הימצאות של רכב במצב של תנועה בדרך ושנגרמה בה חבלה, או שהתאונה הייתה מקור פגיעה באדם¹. הנתונים כוללים תאונות דרכים עם נפגעים, שנחקרו על ידי משטרת ישראל ושנרשמו על ידה בתיקי תאונות דרכים ("תיקי ת"ד"). אלה תאונות שבהן היה מעורב לפחות רכב אזרחי אחד (כולל משטרתי), אזרח הולך רגל או נוסע. משטרת ישראל אינה רושמת תאונות שבהן היה מעורב רכב צבאי בלבד. כאמור, הנתונים אינם כוללים דיווחים על תאונות דרכים עם נפגעים קל שנרשמו ב"תיקי כללי עם נפגעים".

נתון תאונות דרכים **כלל ארצי** כולל תאונות בדרכים לא-עירוניות.

דרך עירונית - כל דרך הנמצאת בתחום רשות מקומית, שהכניסה אליה מסומנת בתמרור יישוב (A) והיציאה ממנה מסומנת בתמרור (O).

שיעור תאונות דרכים לאלף תושבים מתייחס לאוכלוסייה ממוצעת.

שיעור תאונות דרכים לאלף כלי רכב ולאלף תושבים מתפרסם ברשויות מעל 2,000 תושבים.

ג. נתוני ביצוע התקציב

ביצוע התקציב של הרשויות המקומיות כולל את התקציב הרגיל והתקציב הבלתי רגיל, בהתאם למקורות המימון ולייעוד ההוצאה.

ה. התקציב הרגיל²

א. הכנסות

ההכנסות בתקציב הרגיל מורכבות מהכנסות שוטפות הכוללות הכנסות עצמיות, השתתפות ממשלה ומלוות.

הכנסות אלה מוינו לפי מקור ההכנסה וייעודה.

הכנסות לפי ייעוד: כוללות הכנסות שאינן מיועדות לסעיף הוצאה מסויימת, ושאותן הרשות מקצה לייעודים שונים על-פי שיקוליה. המקורות של הכנסות אלה הם מסים מקומיים ומענק כללי, הכנסות המיועדות לשירותים מקומיים, הכנסות המיועדות לשירותים ממלכתיים, כגון אחזקה שוטפת של מערכת החינוך, פרט למשכורות מורים בחינוך היסודי ובחינוך העל-יסודי ולמשכורות של גנות בגני חובה; שירותי רווחה, הכוללים טיפול בילד ובמשפחה, פטור ממסים ותמיכה במוסדות; אחזקת מפעלים של הרשות, כגון מפעלי מים, בתי מטבחים ועוד.

הכנסות לפי מקור:

1. הכנסות עצמיות: הכנסות שהרשויות עצמן גובות מפרטים וממוסדות, כגון ארנונה כללית, אגרות תשלומים הנגבות בתמורה להפקה של תעודות שונות, שלטים ועוד, היטלים על תצרוכת, כגון היטל על בידור, מכסות מוועדים מקומיים (הכנסות המתקבלות מוועדים הנמצאים בתחומי המועצה האזורית),

¹ הגדרות אלה מבוססות על פקודת הקבע 13.03.2001 של משטרת ישראל.

² נתוני מים (הכנסות - נתוני מים, הוצאות - רכישת מים) מוצגים עבור הרשויות שמנהלות את משק המים בעצמן ולא באמצעות תאגידי מים.

השתתפות כללית של מוסדות ותרומות, הכנסות מדמי שירות (הכנסות בתמורה לשירותים שונים שהרשות מעניקה לפרטים או לבעלי עסקים), הכנסות משכר לימוד, הכנסות מרכוש ומפעלים שבעלות הרשות והכנסות ממכירות, השתתפות בעלים במימון עבודות פיתוח שעשתה עבור הרשות המקומית.

2. השתתפות ממשלה: הממשלה משתתפת בתקציבי הרשויות המקומיות על-ידי השתתפות כללית (מענקים המחולקים בין הרשויות לפי מפתח מסוים, כגון כושר כלכלי של הרשות, מענקים מיוחדים הניתנים להקטנת הגירעון המצטבר של הרשות וכו'), ועל-ידי השתתפות מיועדת (השתתפות הממשלה במימון שירותים מסוימים שאותם נותנות הרשויות המקומיות. גובהה של השתתפות זו נקבע לפי מדדים שונים, שלפיהם משרדי הממשלה השונים מעבירים לרשויות כספים לאחזקת השירותים הללו).

הכנסות סופיות: סך כל ההכנסות בתקציב הרגיל, ללא מלוות לאיזון.

ב. הוצאות

ההוצאות בתקציב הרגיל מורכבות מהוצאות לפעולות (שוטפות), הוצאות חד-פעמיות, פירעון מלוות וכו'.

הוצאות לפי ייעוד: כוללות הוצאות המיועדות להנהלה כללית (הוצאות על מינהל הרשות, כגון מנגנון, מינהל הכספים, גזברות וגבייה), למימון (עמלות וריבית על משיכת יתר), לשירותים מקומיים, לשירותים ממלכתיים (כגון חינוך, רווחה), למפעלים וכו'.

הוצאות לחינוך¹ בתקציב הרגיל של הרשות המקומית משקפות את נפח פעילותה התקציבית של הרשות המקומית במתן שירותי חינוך. הנתונים המוצגים מבוססים על דוחות כספיים של הרשויות המקומיות וכוללים את ההוצאות שאותן סיווגה הרשות המקומית כ"הוצאות לחינוך" (טופס 2, פרק 81). ההוצאות העיקריות הן עבור התלמידים הלומדים ברשות המקומית (כולל תלמידים הגרים ביישובים אחרים ולומדים ברשות המקומית).

ההוצאות לחינוך בתקציב הרגיל של הרשות המקומית אינן כוללות הוצאות של גופים אחרים לחינוך. יש לזכור שגובה ההוצאות הללו אינו משקף את איכות החינוך שהתלמיד מקבל. ההוצאות לחינוך בתקציב הרגיל של רשות מקומית **כוללות** הוצאות על: שכר המורים של בתי הספר התיכוניים המתוקצבים דרך הרשות המקומית, שכר אב-בית ומזכירות בבתי הספר, שכר הסייעות בגני הילדים, אחזקה שוטפת של ציוד ומבנים, מינהל החינוך ברשות המקומית, הסעות של תלמידים ומלוויים (כולל ברכב ממוגן), שירות פסיכולוגי, שמירה ואבטחה של מוסדות חינוך, יום לימודים ארוך, השתתפות הרשות המקומית בחינוך התלמידים הגרים בתחומה ולומדים ברשות מקומית אחרת (העברה תקציבית בין הרשויות), השתתפות הרשות המקומית בחינוך התלמידים הלומדים בתחומה וגרים ברשות מקומית אחרת (העברה תקציבית משרד החינוך) וכד'. הוצאות לחינוך בתקציב הרגיל של הרשות המקומית **אינן כוללות:** הוצאות לחינוך בתקציב הפיתוח של הרשות המקומית, הוצאות לחינוך של מלכ"רים ציבוריים ומלכ"רים פרטיים (כגון: שכר מורים בבתי ספר בהפעלת מלכ"רים), תרומות מקרנות וארגונים, הוצאות משקי הבית עבור חינוך לא פורמלי ועוד.

הוצאות למים מתייחסות להוצאות של הרשות המקומית בלבד הרשומות בתקציב הרגיל של הרשות

¹ הערה: ייתכנו הבדלים בהגדרת מרכיבי ההוצאות/ההכנסות בתקציב הרשויות המקומיות, לכן ההשוואה בין הרשויות המקומיות עשויה להטעות במקרים מסויימים.

המנהלת בעצמה את מפעל המים, ולא כוללות הוצאות של תאגידי מים (ברשויות שבהן משק המים מנוהל על-ידי תאגידי מים).

הוצאות לפי סוג כוללות:

* עלות עבודה: עלות שכר עבודה ומשכורת לעובדי הרשות, כולל עלות משכורות ושכר עבודה לעובדים במפעלי עזר של הרשות.

עלות עבודה כוללת שכר משולב (כולל הפרשי שכר), שעות נוספות, תשלומים בגין סיום יחסי עבודה עובד מעביד, אחזקת רכב, תשלומי פנסיה, תשלומים שונים (הבראה, ביגוד, טלפון, קצובת נסיעה, אשל וכד'), אחרות, תשלומי מעביד לביטוח לאומי, תשלומי מעביד לקופת גמל ולקרן השתלמות, תשלום מס שכר ומס מעסיקים על ידי המעביד, עלויות מעביד אחרות, תשלומים לחברת כ"א.

* הוצאות לפעולות (קניית שוטפות לצורך הענקת שירותים, כגון אחזקת בניינים, תחבורה ודואר, כיבוד, הוצאות משפטיות, עמלות וכד'). הוצאות אחרות לפעולות, הכוללות הובלה, דלק, חומרים וכלים, ושירותים במפעלי עזר של הרשות.

* השתתפויות, תמיכות ותרומות למוסדות חינוך, תרבות, בריאות, רווחה ודת; העברות למשקי בית ולמגזר הציבורי כגון איגודי ערים.

* הוצאות חד-פעמיות, בדרך כלל השתתפויות בתקציב הבלתי רגיל ורכישות שונות.

* פירעון מלוות, כולל תשלומי קרן, תשלומי ריבית והצמדה (בהוצאות של ההנהלה הכללית, כוללות בהוצאות הריבית גם הוצאות עבור משיכת יתר).

ג. עודף וגירעון

ההפרש בין סך כל ההכנסות לבין סך כל ההוצאות יוצר עודף או גירעון בתקציב הרגיל.

1. עודף/גירעון תקציבי: ההפרש בין סך כל ההכנסות (כולל מלוות) לבין סך כל ההוצאות.

2. עודף/גירעון שנתי: ההפרש בין סך כל ההכנסות לבין סך כל ההוצאות, למעט המלוות שנתקבלו לאיזון התקציב הרגיל, לפירעון מלוות או להקטנת הגירעון המצטבר.

התקציב הבלתי רגיל

התקציב הבלתי רגיל מיועד למימון פעולות פיתוח, כגון בניית מבני ציבור, סלילת כבישים ומימון רכישות של ציוד, מכונות, קרקע וכו'.

א. הכנסות כוללות הלוואות ממקורות שונים (כגון בנקים, ממשלה ואשראי קבלני), העברות מהתקציב הרגיל, השתתפות הממשלה ובעלי הנכסים שעבורם בוצעה העבודה, מכירת רכוש, העברות מקרנות וכו'.

ב. הוצאות כוללות מימון עבודות פיתוח (כגון בניית מבני ציבור, סלילת כבישים וכו'), רכישת ציוד ומכונות, העברות הון, פירעון מלוות וכו'.

אחוז שינוי ראלי בתקציב מתייחס לנתונים עדכניים של שנת 2003 (הואיל ומתבצעים עדכונים רטרואקטיביים לנתוני 2003 במשרד הפנים).

חישוב אחוז שינוי ראלי (-0.4%) מתבסס על מדד מחירים לצרכן - ממוצע של שנת 2004, לחלק למדד מחירים לצרכן - ממוצע של שנת 2003.

רשימות

איגודי הערים

איגודי הערים הוקמו על-פי חוק איגודי הערים משנת 1955, לצורך מתן שירותים לרשויות מקומיות במסגרת שיתוף פעולה בין-מוניציפלי.

ב-2004 פעלו בארץ 20 איגודי ערים לשירותי כבאות, 6 איגודי ערים לביוב ומים, 5 איגודי ערים לתברואה, 3 איגודי ערים לשירות וטרינרי, 11 איגודי ערים לאיכות הסביבה, 4 איגודים לחינוך על-יסודי ואיגוד ערים אחד לבריאות.

ועדת תכנון ובנייה

ועדה לתכנון ולבנייה. בין שאר סמכויותיה גם מתן היתרי בנייה במרחב התכנון שבו היא פועלת. מרחב תכנון יכול לכלול גם שטח הנמצא מחוץ לתחום של רשות מקומית מסוימת.

מפתח יישובים

קיימים 985 יישובים השייכים למועצות אזוריות. בלוח מפורטים כל היישובים השייכים לכל מועצה אזורית עבור 55 מועצות אזוריות.

מיון המועצות האזוריות בלוח הוא לפי שם המועצה האזורית.

ד. מקורות

1ד. כללי

סמל יישוב, מחוז, מעמד מוניציפלי וועדת תכנון ובנייה

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, רשימת היישובים, אוכלוסייתם וסמליהם 31.12.2004, פרסום טכני 77, ירושלים, תשס"ו-2006.

רמה חברתית-כלכלית

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, אפיון רשויות מקומיות וסיווגן לפי הרמה החברתית-כלכלית של האוכלוסייה 2001, פרסום מיוחד 1281 ירושלים, תשס"ו-2006.

ממוצע מרחקים במועצות אזוריות

משרד הפנים, המחלקה למחקר מוניציפלי.

2ד. שימושי קרקע ומשתנים גאופיזיים

הנתונים מבוססים על מידע שהתקבל מהגורמים הבאים:

האוניברסיטה העברית בירושלים, החברה להגנת הטבע, הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה - ממ"ג, המכון הגאולוגי, המכון הגאוג-פיזי, המרכז למיפוי ישראל, המשרד לאיכות הסביבה, הקרן הקיימת לישראל, השירות המטאורולוגי, חברת מפה, משרד הבריאות, משרד החינוך, משרד הפנים, משרד השיכון, משרד התשתיות הלאומיות, רשות שמורות הטבע והגנים.

3ד. דמוגרפיה

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, רשימת היישובים, אוכלוסייתם וסמליהם 31.12.2004, פרסום טכני 77, ירושלים, תשס"ו-2006, וכן עיבודים מיוחדים שבוצעו בגף לדמוגרפיה.

4ד. שכר ורווחה

מקבלי דמי אבטלה

המוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון, מקבלי דמי אבטלה בשנת 2004, סקר 196.

מקבלי קצבת זקנה ושאיירים, גמלת סיעוד, נכות כללית, ניידות, נכות מעבודה ותלויים

המוסד לביטוח לאומי, עיבודים מיוחדים שבוצעו במינהל המחקר והתכנון.

מבוטחים בקופת החולים, לפי קופה

המוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון, חברות בקופת חולים 2003-2004, סקר 197.

השכר החודשי והשנתי הממוצע של שכירים והכנסה ממוצעת של עצמאים

המוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון, ממוצעי שכר והכנסה לפי יישוב ולפי משתנים כלכליים שונים 2002-2003, סקר 199.

גמלת הבטחת הכנסה וקצבאות ילדים

המוסד לביטוח לאומי, עיבודים מיוחדים שבוצעו במינהל המחקר והתכנון.

5ד. חינוך

הנתונים מבוססים על סקרים שערכה הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה בשיתוף עם משרד החינוך, ועל עיבודים מיוחדים מתוך קובצי תלמידים ומורים של משרד החינוך, שנעשו בגף חינוך בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. אחוז הזכאים לבגרות ואחוז העומדים בדרישות הסף של האוניברסיטאות חושבו בתחום בינוי ורשויות מקומיות מתוך קובץ שהוכן בגף חינוך.

6ד. בנייה ודיור

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, עיבודים מיוחדים שבוצעו בתחום בינוי ורשויות מקומיות. (הנתונים נכונים לחודש מרס 2006).

7ד. תשתיות ושירותים עירוניים

כבישים, צינורות מים, ביוב ותיעול

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, עיבודים מיוחדים שבוצעו בתחום בינוי ורשויות מקומיות. (הנתונים נכונים לחודש מרס 2006).

פסולת

נתוני כמויות הפסולת ברשויות המקומיות נאספים על ידי תחום חקלאות ואיכות הסביבה בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, מהרשויות המקומיות ומהאגף לפסולת מוצקה במשרד לאיכות הסביבה. הנתונים עובדו ונקפו בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, בתחום חקלאות ואיכות הסביבה. (נכון לחודש אוגוסט 2006).

8ד. מים

משרד התשתיות הלאומיות, נציבות המים, אגף ניהול הצריכה, פרסום נתוני צריכת המים ברשויות מקומיות 2004.

9ד. תחבורה

כלי רכב מנועיים

הנתונים מבוססים על "קובץ הרכב", המתקבל מהאגף למערכות מידע במשרד התחבורה. ומעובד בתחום תחבורה ותקשורת בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

ראו גם: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, כלי רכב מנועיים, מצבה ליום 31.12.2004, פרסום מיוחד 1255, ירושלים, תשס"ה-2005.

תאונות דרכים עם נפגעים

הנתונים מבוססים על קובץ "תאונות דרכים עם נפגעים", המתקבל ממשטרת ישראל, מטויב ומעובד בתחום תחבורה ותקשורת בלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

פרטים נוספים על תאונות דרכים עם נפגעים ראו: הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, *תאונות דרכים עם נפגעים, 2004*, חלק א, פרסום מיוחד 1250, ירושלים, תשס"ה-2005.

נתונים נוספים בנושא תחבורה ברמת יישוב, אפשר למצוא באתר הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה ("מאגר וארכיון" - "ארכיון" - "פרסומי תחבורה").

10ד. נתוני ביצוע התקציב

משרד הפנים, האגף לביקורת ברשויות מקומיות, עיבודים מיוחדים מתוך מערכת נתונים כספיים מבוקרים של הרשויות המקומיות 2004.

מגבלות הנתונים

ייתכנו הבדלים בהגדרת מרכיבי ההוצאות/ההכנסות בתקציב הרשויות המקומיות, לכן ההשוואה בין הרשויות המקומיות עשויה להטעות במקרים מסויימים.